

ĐỔI MỚI CHƯƠNG TRÌNH, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP ĐÀO TẠO NGÀNH KẾ TOÁN - KIỂM TOÁN HƯỚNG TỚI CHUYỂN ĐỔI SỐ

● VŨ THỊ DIỆP

TÓM TẮT:

Ứng dụng khoa học công nghệ là xu hướng tất yếu trong công việc hàng ngày, đặc biệt là đối với lĩnh vực Kế toán. Công nghệ số ngày càng phát triển thì mức độ ảnh hưởng tới cơ hội và việc làm của những kế toán viên ngày càng lớn. Trong bối cảnh công nghệ mới phát triển nhanh như hiện nay, đổi mới chương trình, nội dung và phương pháp đào tạo Kế toán - Kiểm toán để phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao chính là chìa khóa quan trọng nhất để thành công. Bài viết phân tích và đưa ra một số khuyến nghị về đổi mới chương trình, nội dung và phương pháp đào tạo ngành Kế toán - Kiểm toán hướng tới chuyển đổi số trong giai đoạn tới.

Từ khóa: đổi mới, phương pháp đào tạo, đào tạo kế toán, chuyển đổi số.

1. Đặt vấn đề

Sự thay đổi nhanh chóng của thời đại kỹ nguyên số đã mở ra nhiều cơ hội và thách thức mới cho ngành Kế toán - Kiểm toán. Nhằm đáp ứng yêu cầu ngày càng khắt khe về nguồn nhân lực kế toán - kiểm toán, việc giảng dạy kế toán tại các trường đại học đòi hỏi phải trang bị cho người học các kỹ năng thiết yếu như khả năng phối hợp, khả năng tư duy phản biện, năng lực sáng tạo và kỹ năng giao tiếp. Cách tiếp cận dựa trên phương pháp thúc đẩy các kỹ năng sáng tạo, giải quyết vấn đề, giao tiếp và làm việc nhóm, giúp người học phát triển năng lực thấu cảm với người khác trong và ngoài cộng đồng của mình.

Chuyển đổi số đặt ra cho ngành Kế toán - Kiểm toán nhiều thách thức, yêu cầu cần thay đổi về nhiều mặt để nhanh chóng thích nghi với bối cảnh mới. Vì thế, đào tạo kế toán - kiểm toán cũng theo đó phải thay đổi phù hợp và linh hoạt với thực tiễn.

2. Chuyển đổi số và những tác động đến lĩnh vực Kế toán - Kiểm toán

Kế toán, kiểm toán là một trong những lĩnh vực chịu sự tác động lớn từ cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 nói chung và xu hướng chuyển đổi số nói riêng. Theo đó, thực hành kế toán tại doanh nghiệp trên thế giới và cả Việt Nam trong bối cảnh ứng dụng chuyển đổi số được khái quát lại

thông qua 5 công nghệ: Internet vạn vật (IoT), Trí tuệ nhân tạo (AI), Dữ liệu lớn (Big Data), Điện toán đám mây (Cloud), Chuỗi khối (Blockchain). Đây đều là những công nghệ giúp quy trình kế toán được thực hiện theo thời gian thực, nhanh chóng, mọi lúc mọi nơi và bảo mật hơn, tổ chức kế toán trong doanh nghiệp cũng trở nên linh hoạt hơn và các báo cáo tài chính cung cấp nhiều thông tin đa chiều có giá trị.

Trong bối cảnh chuyển đổi số đang diễn ra ngày càng sâu rộng, ngày càng có nhiều doanh nghiệp triển khai các công cụ kỹ thuật số như chương trình phần mềm, công cụ trực tuyến, các giải pháp sử dụng điện toán đám mây, hội thảo trên web, lưu trữ dữ liệu kỹ thuật số,... cho ngành Kế toán. Đối với ngành Kế toán, nhiều quy trình hàng ngày đã được triển khai ứng dụng công nghệ trực tuyến, các nền tảng thông minh để có thể tự động hóa; Thông tin cung cấp ra chính xác và chi tiết hơn; Việc truy cập dữ liệu được dễ dàng hơn; Dữ liệu đáng tin cậy hơn; Thông tin được lưu trữ an toàn hơn thông qua lưu trữ đám mây không chỉ tiết kiệm chi phí, mà còn tiết kiệm được nhiều thời gian (Đại học Southern Cross, 2016).

Một số các công nghệ số có thể được xem là cốt lõi có tác động ít nhiều đến những thay đổi trong việc thực hiện công tác kế toán hiện nay gồm: Làm việc nhóm hiệu quả, truyền đạt thông tin hiệu quả, học tập suốt đời, kỹ năng phân tích và lập kế hoạch dự phòng để đưa ra các quyết định, kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin, giải quyết vấn đề, am hiểu về môi trường kinh doanh.

3. Một số khuyến nghị về đổi mới chương trình, nội dung và phương pháp đào tạo ngành Kế toán - Kiểm toán tại các trường đại học hiện nay

Chuyển đổi số đã và đang có những tác động mạnh mẽ đến mọi lĩnh vực và ngành nghề, trong đó có Kế toán - Kiểm toán. Với việc phân tích trên, tác giả đề xuất một số khuyến nghị sau:

Một là, xây dựng chương trình đào tạo phải đáp ứng được các yêu cầu về năng lực nghề nghiệp hiện nay và tương lai.

Một chương trình đào tạo kế toán tốt là chương trình đào tạo xác định được chuẩn đầu ra không

chỉ phù hợp với yêu cầu vị trí công việc của ngành nghề hiện tại, mà còn có thể đáp ứng được yêu cầu mới của nghề kế toán trong tương lai.

Xây dựng chương trình đào tạo đổi mới phải dựa trên các cơ sở tham chiếu quan trọng, là khung chuẩn mực đào tạo quốc tế về kế toán vào năm 2015 của Ủy ban Chuẩn mực đào tạo kế toán quốc tế, thuộc Liên đoàn Kế toán quốc tế so sánh với chương trình đào tạo kế toán của các trường đại học trên thế giới, các tổ chức nghề nghiệp quốc tế uy tín để tích hợp cao nhất nội dung và chương trình đào tạo của các tổ chức.

Hai là, chú trọng chọn lựa giáo trình, tài liệu giảng dạy các học phần liên quan đến kiến thức về kế toán, các kỹ năng về sử dụng công nghệ cũng như kỹ năng mềm cần thiết cho người học. Hệ thống học liệu phục vụ giảng dạy và học tập (đặc biệt là các học phần chuyên ngành trong chương trình đào tạo kế toán) cần được đổi mới theo hướng hiện đại, có tính thực tiễn cao, hội nhập cao nhất với các giáo trình hiện đại trên thế giới. Việc rà soát đánh giá lại các giáo trình tài liệu cho các học phần đóng góp vào sự thành công then chốt cho chương trình đào tạo kế toán cần được thực hiện định kỳ hằng năm, qua đó mỗi tổ chức có thể xác định được điểm mạnh, điểm yếu, cơ hội và nguy cơ mà đơn vị mình đang đối diện khi triển khai giảng dạy các học phần này, qua đó có thể đưa ra các phương án triển khai và lựa chọn các chương trình, giáo trình đào tạo phù hợp.

Ba là, đa dạng nguồn nhân lực có chất lượng tham gia giảng dạy. Để có thể đa dạng nguồn nhân lực tham gia giảng dạy đảm bảo được tính học thuật và có nhiều kinh nghiệm thực tế, các trường cần sớm xây dựng khung năng lực dành cho đội ngũ giảng viên cơ hữu và đội ngũ chuyên gia thỉnh giảng, cộng tác biên soạn tài liệu, tham gia đánh giá chất lượng người học nhằm có thể triển khai thành công chương trình đào tạo. Nhà trường có thể xây dựng mạng lưới chuyên gia có chất lượng và phù hợp để có thể phối hợp trong việc giảng dạy của Nhà trường.

Bốn là, cải tiến phương pháp giảng dạy và đa dạng cách thức kiểm tra đánh giá nhằm giúp người học hình thành được các năng lực cần thiết

để tự làm chủ kiến thức thích ứng được với mọi môi trường, mọi hoàn cảnh công việc.

Để việc giảng dạy bám sát với thực tế, các tổ chức đào tạo kế toán cần lựa chọn và xây dựng các học phần giảng dạy theo dự án nhằm giúp sinh viên giải quyết được các tình huống thực tế. Nhà trường có thể đặt hàng các công ty kế toán kiểm toán xây dựng nội dung và đến chia sẻ, thực hiện việc chỉ dẫn sinh viên qua các bài tập dự án. Trong quá trình tổ chức giảng dạy, cần kết hợp với đội ngũ kế toán, kiểm toán viên chuyên nghiệp đang công tác tại các công ty, tập đoàn lớn trong và ngoài nước có nhiều năm kinh nghiệm làm việc đến trao đổi các vấn đề thực tiễn cho sinh viên. Bên cạnh đó, giảng viên của các trường đại học cần hướng tới hoàn thiện các kỹ năng chính sau cho sinh viên (Carla Carnaghan C. và cộng sự, 2011): kỹ năng tổ chức thu thập, đánh giá thông tin; kỹ năng làm việc theo nhóm; kỹ năng sử dụng thông tin kế toán; kỹ năng kết nối và giao tiếp,...

Năm là, đổi mới phương pháp đánh giá sinh viên. Trên cơ sở kinh nghiệm của cơ quan đảm bảo chất lượng của Anh (QAA, UK) và nhiều trường đại học trên thế giới đang áp dụng thành công, phương thức đánh giá sinh viên của các trường đại học Việt Nam nên áp dụng theo 2 tiêu chí: định lượng và định tính. Với tiêu chí định lượng, chúng ta sử dụng kết quả học tập của sinh viên gồm nhiều thành phần điểm như chuyên cần, kiểm tra giữa kỳ, cuối kỳ, thuyết trình,... Với tiêu

chí định tính, các trường đại học Việt Nam nên kế thừa thành tựu của nhiều trường đại học trên thế giới như Sydney University; Macquarie University,... đang áp dụng 2 phương thức đánh giá theo quá trình và đánh giá tổng kết (Susan M. Curtis, 2011; Stivers P. và cộng sự, 2000).

4. Kết luận

Trước sự tác động mạnh mẽ của thời đại kỹ nguyên số đến ngành Kế toán - Kiểm toán, trong đó có hoạt động giáo dục đào tạo, nghiên cứu, việc đổi mới chương trình, nội dung và phương pháp đào tạo kế toán - kiểm toán tại các trường đại học Việt Nam hiện nay không thể chậm trễ. Chỉ có đổi mới bài bản, tổng thể, đồng bộ về đào tạo kế toán ở Việt Nam mới đáp ứng được nhu cầu về nguồn nhân lực kế toán ngày càng đòi hỏi cao của thị trường lao động.

Thời gian tới, cần đổi mới nhiều phương diện như: chương trình đào tạo, giáo trình học liệu, phương pháp giảng dạy, nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên, phương pháp đánh giá sinh viên, tăng cường cơ sở vật chất điều kiện phục vụ tổ chức giảng dạy và học tập của sinh viên. Với những đổi mới tổng thể và đồng bộ như vậy, công tác đào tạo kế toán của các trường đại học ở Việt Nam sẽ nắm bắt được những cơ hội của quá trình hội nhập ngày càng sâu rộng vào nền kinh tế thế giới, đồng thời vượt qua và biến thách thức thành các cơ hội từ quá trình toàn cầu hoá đang diễn ra mạnh mẽ ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Thủ tướng Chính phủ (2013), *Quyết định số 480/QĐ-TTg ngày 18/03/2013 phê duyệt “Chiến lược Kế toán - Kiểm toán đến năm 2020, tầm nhìn 2030”*.
2. Bộ Tài chính (2013), *Quyết định số 2261/QĐ-BTC ngày 10/09/2013 về việc phê duyệt kế hoạch triển khai “Chiến lược kế toán - kiểm toán đến năm 2020, tầm nhìn 2030”*.
3. PL (2019), *Đổi mới và nâng cao chất lượng đào tạo kế toán, kiểm toán phù hợp với nhu cầu thị trường, đáp yêu cầu hội nhập quốc tế*, Cổng thông tin điện tử Bộ Tài chính, truy cập tại https://mof.gov.vn/webcenter/portal/apec/pages_r//chi-tiet-tin-apec?dDocName=MOFUCM158894.

4. Nguyễn Hữu Ánh (2017), Đổi mới đào tạo ngành Kế toán của các trường đại học ở Việt Nam đáp ứng yêu cầu xã hội trong xu thế hội nhập. Truy cập tại: <http://ifrsvietnam.vn/tin-tuc/hoi-nghi-hoi-thao-1/doi-moi-dao-tao-nganh-ke-toan-cua-cac-truong-dai-hoc-o-viet-nam-dap-ung-yeu-cau-xa-hoi-trong-xu-the-hoi-nhap-226.html>
5. Lê Ngọc Anh, (2021), Chuyển đổi số và những định hướng phát triển hoạt động đào tạo kế toán tại các trường đại học của Việt Nam, *Tạp chí Công Thương*, <https://tapchicongthuong.vn/bai-viet/chuyen-doi-so-va-nhung-dinh-huong-phat-trien-hoat-dong-dao-tao-ke-toan-tai-cac-truong-dai-hoc-cua-viet-nam-83559.htm>
6. Phan Nguyễn Hoàng Chánh, Lê Đức Thắng, (2019), Phát triển ngành Kế toán, Kiểm toán Việt Nam thời kỳ Cách mạng công nghiệp 4.0", *Tạp chí Tài chính*, kỳ 2, tháng 8. <https://tapchitaichinh.vn/ke-toan-kiem-toan/phat-trien-nganh-ke-toan-kiem-toan-viet-nam-thoi-ky-cach-mang-cong-nghiep-40-313036.html>

Ngày nhận bài: 25/2/2021

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 24/3/2022

Ngày chấp nhận đăng bài: 18/4/2022

Thông tin tác giả:

ThS. VŨ THỊ DIỆP

Khoa Kế toán,

Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật công nghiệp

REFORMING CONTENTS AND TRAINING METHODS OF ACCOUNTING - AUDITING TRAINING PROGRAMS IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION

● Master. **VU THI DIEP**

Faculty of Accounting

University of Economic and Technical Industries

ABSTRACT:

Using scientific and technological advances is an inevitable trend in daily work, especially in the field of accounting. The development of technology will bring more career opportunities in the accounting field and it will impact more on the nature of work of accountants. In the current context of rapid technological development, innovating the content and methods of accounting - auditing training programs to develop high-quality human resources for the accounting field is the most important key to success. This paper analyzes and makes some recommendations on reforming contents and training methods of accounting - auditing training programs in the context of digital transformation in the coming time.

Keywords: innovation, training methods, accounting training, digital transformation.